

Lesley Griffiths AS

Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig

11 Mehefin 2020

Annwyl Lesley

Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2020

Ystyriodd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a Chyfansoddiad Orchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2020 (y Gorchymyn) ar 4 Mai 2020 a gosododd ei adroddiad yr un diwrnod. Daeth ymateb Llywodraeth Cymru i law ar 15 Mai, ac felly ar ôl gosod ein hadroddiad. O'r herwydd, trafodwyd yr ymateb yn ein cyfarfod ar 1 Mehefin.

Yn ein cyfarfod ar 8 Mehefin, ystyriwyd ymateb Llywodraeth Cymru ymhellach ac, yn ein barn ni, mae materion sy'n haeddu eglurhad pellach o hyd.

Gwyddoch fod y Gorchymyn yn caniatáu i gyflogwr sy'n darparu tŷ i weithiwr amaethyddol am wythnos gyfan ddiwynnu'r swm o £1.50 o gyflog y gweithiwr amaethyddol sy'n daladwy am yr wythnos honno. Pan fydd cyflogwr yn darparu llety arall i weithiwr amaethyddol, fodd bynnag, gall y cyflogwr ddiwynnu £4.82 o gyflog y gweithiwr amaethyddol am bob diwrnod y darperir y llety.

Roedd yr ail bwynt adrodd technegol yn ein hadroddiad yn nodi:

"Mae angen esboniad pellach ynghylch pam mae erthygl 15 o'r Gorchymyn yn gosod didyniadau cyflog gwahanol iawn y caniateir eu gwneud mewn cysylltiad â gweithwyr amaethyddol sy'n manteisio ar lety. (...)

Mae'n syndod y gall gweithiwr amaethyddol y darperir tŷ preifat hunangynhwysol iddo gynnal didyniad o £1.50 yr wythnos yn unig er mwyn byw yn y tŷ hwnnw. Fodd bynnag, caiff gweithiwr amaethyddol a gaiff y budd llai o wely mewn llety a rennir yn

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN

✉ SeneddDCC@senedd.cymru

☎ 0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN

✉ SeneddLJC@senedd.wales

☎ 0300 200 6565

unig gynnal didyniad o £24.10 yr wythnos (ar sail wythnos waith pum diwrnod). Mae angen ymateb y Llywodraeth i esbonio'r anghysondeb hwn o ran didyniadau. Rydym yn nodi y codwyd y pwynt hwn yn ein hadroddiad ar Orchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2018 hefyd ond ni roddodd ymateb y Llywodraeth esboniad llawn am yr anghysondeb ar yr achlysur hwnnw."

Ni dderbyniwyd y pwynt adrodd ac roedd ymateb Llywodraeth Cymru yn nodi:

"Pan fo'n ofynnol i weithiwr amaethyddol fyw mewn tŷ annedd neu lety arall hunangynhwysol yn rhinwedd ei contract gwasanaeth er mwyn gallu cyflawni ei ddyletswyddau yn briodol neu'n well, mae budd i'r naill ochr a'r llall. Darperir tŷ neu lety hunangynhwysol arall sydd o fudd i'r gweithiwr amaethyddol, ac mae o fudd i'r cyflogwr fod y gweithiwr amaethyddol yn byw ar y safle. Mae erthygl 15(1) yn gwneud darpariaeth i ddiwynnu'r swm nominal o £1.50 i gydnabod y budd hwn i'r naill ochr a'r llall.

Mae'r ddarpariaeth yn erthygl 15(2) yn cydnabod bod llety arall yn cael ei ddarparu er anghyfleuster ac am gost ychwanegol i'r cyflogwr, tra'n sicrhau hefyd nad yw'r gweithiwr amaethyddol yn wynebu costau llety dyddiol gormodol. Mae'r gweithiwr amaethyddol yn rhydd i dderbyn y dewis o lety arall yn unol ag erthygl 15(2) ac yn ddarostyngedig i'r ddarpariaeth yn erthygl 15(3) a (4), neu i ddod o hyd i'w lety ei hun."

Mae ymateb Llywodraeth Cymru yn cyfeirio at lety a ddarperir "ar y safle". Rydym wedi nodi bod "tŷ" wedi'i ddiffinio yn y Gorchymyn fel tŷ y mae'n ofynnol i'r gweithiwr amaethyddol fyw ynddo "er mwyn gallu cyflawni ei ddyletswyddau yn briodol neu'n well". Nid yw'r Gorchymyn yn nodi, fodd bynnag, bod yn rhaid i'r tŷ fod 'ar y safle'. At hynny, nid yw Erthygl 15 o'r Gorchymyn, sy'n nodi'r didyniadau a ganiateir, yn cyfeirio at dŷ 'ar y safle'.

Felly mae'n ymddangos bod anghysondeb rhwng yr hyn y mae'r Gorchymyn yn ei ddweud a'r hyn y mae ymateb Llywodraeth Cymru yn ei ddweud.

Byddem yn croesawu eglurder ar y mater penodol hwn, a chadarnhad ynghylch a oes angen diwygio'r Gorchymyn a'i Femorandwm Esboniadol. Mae hyn yn bwysig oherwydd, yng ngoleuni ymateb Llywodraeth Cymru, rydym yn pryderu y gall y bobl y mae'r Gorchymyn yn effeithio arnynt fod yn ddrislyd ynghylch ei gwmpas a'i fwriad, ac felly sut mae'r gyfraith yn gymwys iddynt.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Jeremy Miles AS, y Cwnsler Cyffredinol ac at Mike Hedges AS, Cadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Materion Gwledig.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink that reads "Mick Antoniw". The signature is written in a cursive style with a horizontal line underneath the name.

Mick Antoniw AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.
We welcome correspondence in Welsh or English.

Lesley Griffiths AS/MS
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mick Antoniw AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

15 Gorffennaf 2020

Annwyl Mick

Diolch am eich llythyr dyddiedig 11 Mehefin 2020, ynghylch Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol (Cymru) 2020. Rydych wedi gofyn am eglurhad o ymateb Llywodraeth Cymru i gofnod technegol pwynt 2, ar y lwfans gwrthbwysio llety.

Mae Erthygl 2 y Gorchymyn yn cyfeirio at dŷ annedd neu lety hunanddarpar sy'n rhaid i weithiwr amaethyddol fyw ynddo er mwyn perfformio eu dyletswyddau yn well. Nid yw'n ofynnol darparu tŷ at y diben hwn ar y safle, fodd bynnag, bydd lleoliad y llety a pha mor agos yw i safle gwaith gweithiwr amaethyddol yn elfen bwysig wrth hwyluso 'perfformio dyletswyddau yn iawn neu'n well'.

Wrth ddefnyddio stociwr fel enghraifft, allai orfod gweithio oriau hir neu anghymdeithasol ac ymateb i argyfyngau, byddai byw ar neu yn agos at eu safle gwaith yn fantais sylweddol. Byddai hyn wedi bod yn wir yn y gorffennol, ac mae'n parhau i fod yn wir heddiw.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Rwyf wedi nodi sylwadau'r Pwyllgor a byddaf yn rhannu y sylwadau gyda'r Panel Cyngori ar Amaethyddiaeth Cymru. Mae swyddogaethau'r Panel yn cynnwys adolygu y drefn isafswm cyflog amaethyddol a pharatoi gorchmynion cyflogau amaethyddol drafft i'w cymeradwyo gan Weinidogion Cymru. Mae'r Panel wedi cydnabod y dylai strwythur a darpariaethau y gorchmynion cyflogau amaethyddol gael eu hadolygu i sicrhau eu bod yn parhau i adlewyrchu anghenion y diwydiant amdaethyddol heddiw. Mae Cadeirydd y Panel wedi nodi y bydd y gwaith hwn, gan gynnwys adolygiad o'r lwfans gwrthbwysio llety, yn digwydd ym mis Medi.

Cofion

A handwritten signature in black ink that reads "Lesley Griffiths". The signature is written in a cursive, flowing style.

Lesley Griffiths AS/MS

Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs